

ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ МУЗЕЮ ІСТОРИЧНО-ВОЄННИХ ПАМ'ЯТОК НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА ТА ФОРМУВАННЯ ЙОГО КОЛЕКЦІЙ (ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТОЛІТТЯ)

Петрик Н.Р.

Національний університет «Львівська політехніка»

Розглянуто процес становлення Музею історично-воєнних пам'яток Наукового Товариства імені Шевченка від етапу формування окремого відділу в рамках Музею НТШ до утворення спеціалізованого музею як окремої інституції. Висвітлено роль Товариства «Молода Громада» у процесі виникнення нового музею. Розглянуто нормативно-правову базу, на основі якої мав функціонувати Музей. Прослідковано головні етапи і джерела накопичення історично-воєнних пам'яток та процес формування колекції Музею протягом першої половини ХХ ст. Детально розглянуто найбільш характерні групи пам'яток історично-воєнної колекції.

Ключові слова: Наукове Товариство імені Шевченка, Музей історично-воєнних пам'яток НТШ, Товариство «Молода Громада», колекції, пам'ятки.

Провідну позицію у науковому та культурному житті Львова першої половини ХХ століття відіграло Наукове Товариство імені Шевченка, яке було своєрідною неофіційною «українською академією наук» Східної Галичини. Спершу як літературна установа, Товариство було засноване українською інтелігенцією Наддніпрянщини та Галичини у місті Львові після заборони друку та поширення літератури українською мовою на так званій Великій Україні.

Особливу роль у становленні та діяльності Товариства відіграла наполеглива праця Михайла Грушевського, навколо постаті якого формувалася вся українська історична наука другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Переїхавши до Львова, М. Грушевський став головним ініціатором перетворення Товариства у наукову установу – Наукове Товариство імені Шевченка (НТШ). Саме він надавав великого значення формуванню музею в рамках Товариства, як одного з важливих структурних елементів новоствореної наукової інституції. Окрім Михайла Грушевського, в організаційних витоках Музею стояли також Іван Франко, Олександр Барвінський, Федір Вовк [1, с. 33].

Постановка проблеми. Становлення Музею НТШ та формування у його складі різних підрозділів було продиктовано інтенсивністю надходження пам'яток збереження, завдяки активній збиральницькій та науковій діяльності дослідників, що гуртувалися навколо Товариства, а також характером предметів надходження. Серед останніх часто траплялися пам'ятки воєнного та військово-історичного характеру, що висвітлювали буремні часи історії українського народу. Значне накопичення цих предметів й стало поштовхом до виникнення наприкінці 30-х років ХХ ст. спеціалізованого музею в рамках Музею НТШ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням питання становлення Музею історично-воєнних пам'яток НТШ та формування його колекцій займалися ще наприкінці минулого століття переважно львівські науковці – В. Бойко, Л. Коваль [1, 2, 6]. Їхні публікації найбільш повно висвітлюють дане питання і лягли в основу даного дослідження. Досить побіжно історії Музеїв НТШ торкається у своїх працях Л. Крутоус [7, 8]. Окремі аспекти музейної діяльності Наукового Товариства імені Шевченка досліджені у но-

вісних публікаціях В. Бурдуланюка, В. Кушніра [4, 9]. Проте нові дослідження оминають увагою, чи досить побіжно згадують нетривалий період існування Музею історично-воєнних пам'яток.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідники даної проблематики досить ґрунтовно дослідили питання Музею історично-воєнних пам'яток НТШ у тих аспектах, на яких концентрувалася їхня увага. Проте більшість публікацій вийшли друком ще у минулому столітті, і мають досить вузьке коло поширення.

Ціль статті. Дана стаття – це спроба більш повного висвітлення питання інституційного формування Музею історично-воєнних пам'яток НТШ від етапу накопичення предметів воєнного та військово-історичного характеру до утворення спеціалізованого музею як окремої інституції у структурі музеїв НТШ зі своєю багатогранною колекцією.

Виклад основного матеріалу. Період існування спеціалізованого Музею історично-воєнних пам'яток Наукового Товариства імені Шевченка (НТШ) припадає на кінець 30-х років ХХ століття. Як окрема інституція музей існував лише протягом 1937-1939 рр., але цьому періоду передувала тривалий час становлення.

Існують деякі розбіжності у назві музею в різних авторів. Зокрема у публікаціях В. Бойка зустрічаємо назву Музей військово-історичних пам'яток [1]. Л. Коваль використовує назву Музей історично-воєнних пам'яток [6]. Більш точною варто вважати другу назву, оскільки саме вона вживається у Хроніці Наукового Товариства імені Шевченка [11] та Фундаційній грамоті Музею [12].

Утворення та діяльність Музею історично-воєнних пам'яток НТШ було пов'язане з ідейними, науковими та культурно-освітніми цілями Товариства. Формування збірки Музею історично-воєнних пам'яток НТШ розпочалося ще задовго до відкриття Музею як окремої інституції. Початки цього процесу припадають на період 1895-1920 рр. А з початку 1920-х рр. збірка регулярно поповнювалася ще й матеріалами доби визвольних змагань [1, с. 33].

Військово-історичні пам'ятки поряд з іншими у 30-і роки зберігалися та експонувалися Культурно-історичним музеєм НТШ, який знаходився по вул. Чарнецького, 246 [1, с. 33]. Захо-

дами Товариства «Молода Громада» 1 листопада 1936 р. в рамках Музею Наукового Товариства імені Шевченка було відкрито відділ історично-воєнних пам'яток 1914-1920 рр. [11, с. 97]. Ця подія мала вагомий значення не лише для культурного та наукового життя міста Львова, але й для воєнного. Свідченням цього є особиста присутність на відкритті відділу генерала Мирона Тарнавського [1, с. 37].

Про відкриття відділу історично-воєнних пам'яток вперше було повідомлено на XXIV засіданні Виділу НТШ, що відбулося 28 жовтня 1936 року [11, с. 22]. Таке рішення було ініційоване членами Товариства «Молода Громада», переважна більшість яких належала до ветеранів УГА та армії УНР, і присвятила визвольній боротьбі вагому частині свого життя [1, с. 34].

Новий відділ виник при Культурно-історичному музеї НТШ, і станом на 1936 рік займав дві зали цього музею [11, с. 102]. На XXV засіданні Виділу НТШ від 3 листопада 1936 року Товариству «Молода Громада» була висловлена подяка за організацію відділу воєнних пам'яток. Також подяку висловили д-рові І. Гнатевичу за впорядкування цього відділу [11, с. 22].

В експозиції були представлені основні документи та світліни УСС, що лягли в основу ювілейного видання історії УСС. Крім того, відділ експонував роботи визвольної тематики малярів П. Холодного, І. Куриласа, І. Труша, І. Іванця, Ю. Буцманюка, К. Устіяновича, скульптора М. Гаврилка. Також у цьому відділі були зібрані матеріали з історії Галичини австрійської доби та визвольної війни 1918-1920 років, які досліджував з 1934 року І. Карпинець, готуючи монографію про Чортківську офензиву УГА [1, с. 36]. У новоствореному відділі плідно працювали, студіюючи стрілецькі мундири для створення мистецьких композицій, маляр В. Іванюк та різьбар А. Павлось [11, с. 99].

Виділення окремого відділу при Музеї НТШ стало першим кроком у процесі становлення Музею історично-воєнних пам'яток. Рішення про створення нового Музею було прийнято на XXXIII Засіданні Виділу НТШ від 12 травня 1937 року [11, с. 36-37]. А вже на XXXIX Засіданні було повідомлено про відкриття 21 листопада 1937 року третього музею Наукового Товариства, присвяченого історично-воєнним пам'яткам [11, с. 27]. Новий музей НТШ був заснований трьома сторонами: Науковим Товариством імені Шевченка, Товариством «Молода Громада» і Українським Товариством Допомоги інвалідам (УКТОДІ) [1, с. 36-37].

Всі питання, що стосувалися відкриття та функціонування Музею історично-воєнних пам'яток Наукового Товариства імені Шевченка, були висвітлені у Фуднаційній грамоті, згідно якої власником Музею ставало НТШ, яке й мало управляти ним так само, як і іншими своїми музеями. Всі видатки, пов'язані з утриманням Музею, мало покривати товариство «Молода Громада». Приміщення для Музею надавало Українське Товариство Допомоги Інвалідам у своєму домі по вул. Потоцького, 48. Управителя Музею мало призначати з-поміж своїх членів Товариство «Молода Громада». Предмети, що перебували досі в Музеї Наукового Товариства

імені Шевченка, як депозит Товариства «Молода Громада», залишалися надалі власністю Товариства «Молода Громада» і його депозитом у «Музеї Історично-воєнних Пам'яток»; експонати, що були досі власністю НТШ, а також предмети, віддані жертводавцями до Музею без виразного зазначення, кому вони даровані, залишалися власністю Наукового Товариства імені Шевченка [12, арк. 1-2].

Даний договір підписали у Львові 29 травня 1937 року три сторони: від НТШ – голова Іван Раковський та секретар Василь Сімович; від Товариства «Молода Громада» – Андрій Мельник та Микола Бонковський; від «Українського Товариства Допомоги Інвалідам» – Іван Гижга та Олексинин. Змінити цей договір можна було лише за письмової згоди трьох сторін [11, с. 38-39].

Основним документом діяльності музею був Правильник, затверджений 13 квітня 1938 року, який визначав головні завдання музею:

«1. Збирати та зберігати усі пам'ятки, що відносяться до Історії Українського Війська.

2. Способом до досягнення цієї мети є удержування сталої виставки збірок, приймання принагідних дарів та закупівля предметів музейної та історичної вартості, при чому, усі видатки, зв'язані з управою та приміщенням музею та закупом експонатів покриває Товариство «Молода Громада» у Львові.

3. Предмети музею, які є власністю Наукового Товариства ім. Шевченка та «Молодої Громади», залишаються надалі власністю цих товариств. Нові набутки музею стають власністю Наукового Товариства ім. Шевченка за винятком депозитів.

4. Музеєм управляє кустош, призначений Виділом НТШ за згодою з Виділом «Молодої Громади», а його зверхником є Виділ НТШ, як власник музею, який управляє музеєм через свого референта. До цього Виділ НТШ згідно параграфу 29 Статуту НТШ вибирає з-поміж себе музейного референта, який є посередником між управою музею та Президією чи Виділом НТШ. За цілість музейного майна, за стан його переходування та взагалі за все музейне діловодство відповідає кустош перед Виділом НТШ.

5. Обов'язки кустоша музею є:

1. Совісно і за найкращим зрозумінням завідувати майном музею та дбати про його розвиток, відповідне приміщення та належну консервацію та інсталяцію.

2. Вести каталог музейних предметів, дневник чинності, касову книгу та переписку зі сторонами.

3. Виконувати ухвали та доручення Виділу НТШ та його референта.

4. Перекладати Виділу НТШ з початком кожного року письмовий звіт із праці та стану музею за минулий рік.

5. Добувати згоду Виділу НТШ на намічені в музеї імпрези.

Кустош музею має право:

1. Брати вступу й грошові жертви від відвідувачів та направляти їх на покривання музейних видатків.

2. Переінсталювати музейні збірки в міру потреби за власним планом; про намічені основні зміни належить повідомляти референта музею.

3. Приймати депозити згідно із загально прийнятим звичаєм.

Приймати для короточасних робіт окремих помічників на кошт музею» [14, арк. 1].

При історично-філософській секції НТШ було створено комісію Музею історично-воєнних пам'яток та обрано музейну управу. Головою управи став професор Іван Крип'якевич, заступником Голови – Осип Навроцький, який також виконував функції фінансового референта музею. Членами управи були Юрій Крохмалюк – дослідник воєнної історії, Роман Мармаш, Володимир Щуровський – відомий військовий лікар. Комісія займалася розбудовою музею, а також організувала наукові дослідження дотичного архівного матеріалу. Асистентом-куратором музею було обрано Омеляна Прицака [11, с. 38].

Фактичне існування Музею розпочалося 20 жовтня 1937 року після перевезення усіх експонатів та предметів відділу історично-воєнних пам'яток Музею НТШ з приміщення по вул. Чарнецького, 24 в приміщення кам'яниці УКТОДІ по вул. Погоцького, 48. Того ж дня Президія НТШ призначив Івана Карпинця управителем (кустом) новоствореного музею [13, ар. 1]. 21 листопада експозицію музею оглянули перші відвідувачі. З того часу музей почав наблизитися до вимог тодішнього музейництва. [11, с. 38-39].

Основа збірки новоствореного музею складала 1278 музейних предметів, які були передані 20 жовтня 1937 року Культурно-історичним Музеєм НТШ, список яких уклав директор Музею НТШ Ярослав Пастернак. До цього списку був включений депозит «Молодої Громади» (збірка Миколи Угриня-Безгрішного) та депозит Романа Баранського. 30 травня 1938 року до музею додатково надійшло дев'ять одиниць зброї [1, с. 39-40].

Зі збірки М. Угриня-Безгрішного було придбано чотири картини: три акварелі І. Куриласа та Л. Лепкого на тему «Во війна війною», та робота Ю. Паньковича (Добромисла) «Січові Стрільці пишуть листа до Боевої Управи» (полотно, олія); збірку фотопластин з життя Січових Стрільців, виконаних М. Угрином-Безгрішним; 380 копій світлин; фотоапарат, каламар та грамофон з Пресової Квартири. Загалом збірка М. Угриня-Безгрішного оцінювалася в чотири тисячі злотих [1, с. 35].

Згодом в депозит від І. Крип'якевича було прийнято 7 гравюр XVIII ст. та два альбоми, один з яких включав 51 літографію на теми Кримської війни, другий – відбитки малюнків з Першої світової війни в Галичині. Від Л. Лепкого було прийнято його олійний та акварельний автопортрет, портрет генерала Мирона Тарнавського також його роботи, ікону «Святий Юрій» Л. Перфецького, графічну роботу І. Ковжуна та світлини з життя УСС [1, с. 40].

Через постійне зростання музейної збірки постало питання про розширення площі. Музей складався з двох відділів: відділ старовини та найновішої історії. Крім того, планувалося прийняти на зберігання пам'ятки Пласту, які мали заповнити ще одну кімнату. Саме тому 27 травня 1938 року музей було перенесено до нового приміщення, наданого УКТОДІ, площа якого складала 200 кв. м та мало шість кімнат [1, с. 43].

Впродовж наступних років до музею було здійснено багато нових надходжень. Переважно це відбувалося за рахунок жертводавців-прихильників музею, які подарували 2224 предмети.

Серед жертводавців музею були Кирило Трильовський, Іван Крип'якевич, Михайло Драган, Іван Тиктор, Іван Рудницький, Омелян Прицак, Володимир Щуровський, Юрій Крохмалюк, Володимир Трембіцький, о. Володимир Левицький (всього 43 особи). Крім того, до формування музейної збірки долучилися видавництва «Червона Калина», «За державність», «Українська преса» Івана Тиктора; Національний музей; Товариство Охорони Вояцьких Могил; УКТОДІ; Товариство «Просвіта»; Ліквідаційна комісія у справах Пласту. Серед подарованих предметів було сім одиниць зброї, 40 військових мап та ситуаційних планів, до ста актів тогочасного діловодства, 232 українські облігації та банкноти, 118 часописів, 137 поштових листівок, 346 світлин, 23 військові відзнаки, 95 різних друкованих видань часів Першої світової війни, а також печатки, моделі пам'ятників, друковані оголошення влади тощо. Таким чином, на початку 1939 року музейна збірка налічувала вже 3524 предмети [1, с. 40-41].

При музеї була створена бібліотека військової літератури, де зберігалися дублікатні примірники або підручники з військової справи, історичні розвідки та праці на військові теми [1, с. 40].

Один із жертводавців Музею В. Трембіцький у своїх спогадах зазначає, що в музеї зберігалися такі пам'ятки, як прапори військових частин УСС та ЗУНР, ордени, медалі, військові відзнаки, кашкети та зброю, оригінальний прапор з Ратуші, урядові документи УНР, ЗУНР, УСС [1, с. 41].

Внаслідок нових надходжень збірка музею поповнилася великою кількістю унікальних пам'яток, серед яких речі з повсякденного життя Симона Петлюри, шапка Євгена Коновальця, відзнаки Січових Стрільців – полковників Андрія Мельника, Василя Кучабського, Романа Дашкевича, підполковників Івана Рихла, Івана Ланька «На спомин праці»; шабля отамана К. Воеводки, шабля з піхвою поручника УСС М. Мельника; листопадові 1918 року накази Військового Комісаріату Української Генеральної Команди за підписом генерального отамана Г. Коссака; грамоти «За зимовий похід», одна з них – для генерала Ю. Тютюнника, та його грамота на орден «За зимовий похід»; військові реліквії УСС – прапор Січових Стрільців, «прапор УСС з 1918 року», «військовий прапор з Житомира»; 61 печатка, серед яких печатки підрозділів УГА – польової артилерії, пішого полку, Запорізької Кінної козацької дивізії, Української Дипломатичної місії на Кавказі, Кошового отамана козацьких військ Харківщини, Коша УСС [1, с. 42].

Крім того, музей володів живописною збіркою, яка налічувала низку батальних полотен та портретів відомих українських майстрів («Могила незнаного жовніра» І. Труша, «Стрільці пишуть листа до Боевої Управи» Ю. Паньковича, «Бій під Сидоровим» та «Бій під Вознесенськом» Л. Перфецького; акварель І. Іванця «Табір у Сніговій») [1, с. 42]. Загалом в музеї зберігались малярські та графічні роботи таких знамих українських митців: Осипа Куриласа, Петра Холодного, Олександра Климка, Івана Іванця, Леоніда Перфецького, Михайла Гаврилка, Юліяна Паньковича, Лева Лепкого, Лева Геца [2, с. 118].

Окрему групу пам'яток склали портрети. Серед них низка олійних портретів роботи Петра

Холодного; портрети Андрія Мельника та стрілецького старшини на тлі зимового лісу невідомого авторства; портрети генерал-поручника Армії УНР М. Юнаківа з датою 7 лютого 1922 року (полотно, олія, 48,5x65), генерала УНР Сінклера (полотно, олія, 53x45,4), генерал-хорунжого В. Сальського (полотно, олія, 56x99), отамана УНР Ю. Тютюнника (полотно, олія, 58x71,5) – виконаний влітку 1922 року; полковника Дмитра Вітовського, зображеного «на снігу, на тлі прапору» (1924 р., полотно, олія, 100x54); портрет генерала Мирона Тарнавського авторства Лева Лепкого. Окрему групу складали гетьманські портрети – акварельний портрет Данила Апостола, гравюра із зображенням Богдана Хмельницького у повний зріст, олійні портрети Павла Полуботка, Івана Самойловича, Юрася Хмельницького, портрет Гонти з написом «kozak Gonta buntownik zarporoski». До збірки художніх творів належали також скульптури роботи А. Павлоса «Вояк УГА кидає ручну гармату» та «Побратими» [1, с. 42].

Графіка у музеї була представлена цінними пам'ятками воєнного мистецтва, серед яких окремі комплекси жанрових рисунків, портрети, карикатури, фаталістичні сцени, ситуаційні шкци, плани, красиви. Ці рисунки були виконані на аркушах паперу від 12x7 см до 27x21 см тушшю або олівцем. Усі роботи були присвячені темі січового стрілецтва, і належали Осипові Куриласу, Михайлові Гаврилку, Левові Гецу, Едварду Козакові [2, с. 118-119].

Особливе місце у збірці займали дві срібні чаші із землею зі стрілецького цвинтаря на Маківці та з Лисоні, переданих Товариством Охорони Вояцьких Могил з датами 23. VI. 1929 р. та 7/8. VI. 1930 р. [1, с. 41-42].

Після більшовицької окупації Західної України у вересні 1939 р. НТШ припинило свою діяльність, разом з усіма своїми музейними інституціями [1, с. 44]. Частина музейних збірок з метою їх

збереження за ініціативою Управи Музею НТШ було передано його жертводавцям. Ще частину нелегально відправили до Музею Визвольної Боротьби України у Празі. Архівна частина збірки перейшла до Центрального архівного управління НКВС. Колекції решти предметів в 1940 році були відправлені до фондів Львівського історичного музею, а в 1944 році – до окремих фондових груп [2, с. 117].

В архіві Львівського історичного музею зберігся «Список предметів, переданих з Воєнно-історичного музею НТШ, (Потоцького, 48)», який був укладений 14 квітня 1940 року Хамулою, Терлецьким, Филиповичем. Загальна кількість переданих речей становила 1803 предмети, [2, с. 117-118]. Проте тільки в 1995 році у фондах Львівського історичного музею була віднайдена частина цієї збірки, яка налічувала лише 351 предмет [1, с. 44].

Висновки даного дослідження і перспективи. Таким чином, у статті прослідкована своєрідна «еволюція» від формування окремих збірок предметів військово-історичного характеру до виникнення багатогранної колекції історично-воєнних пам'яток. Відповідно до характеру збірки змінювалося й інституційно-правове значення установи, що займалася її збереженням, колекціонуванням та експонуванням – від відділу в рамках Культурно-історичного музею НТШ до окремого спеціалізованого Музею історично-воєнних пам'яток. Такий стан речей став можливим завдяки плідній діяльності львівських науковців, активна дослідницька робота яких припадає на першу половину ХХ ст., та небайдужості жертводавців, що займалися постійним поповненням колекцій Музеїв НТШ. Завдяки активним заходам, спрямованим на збереження воєнно-історичної спадщини, значна частина цих пам'яток входить до сучасних колекцій львівських музеїв, і є цінним джерелом до вивчення воєнної історії нашого краю.

Список літератури:

- Бойко В., Коваль Л. Становлення та основні віхи Музею військово-історичних пам'яток / В. Бойко, Л. Коваль // Наукові записки / Львівський історичний музей. – Вип. V. – Львів, 1996. – С. 33-46.
- Бойко В. Пам'ятки українського війська: втрати і спадок / В. Бойко // Наукові записки / Львівський історичний музей. – Вип. VII. – Львів, 1998. – С. 117-128.
- Булик Н. М. Археологічні колекції у музеях Львова (1823-1914) / Наталя Михайлівна Булик // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття та Волині. – Вип. 12. – Л., 2008. – С. 407-428.
- Бурдуланюк В. М. Музей Наукового товариства імені Шевченка / В. М. Бурдуланюк // Вісник Прикарпатського університету: історія. – Вип. XV. – Івано-Франківськ, 2009. – С. 3-9.
- Винар Л. Наукове Товариство ім. Т. Шевченка і Михайло Грушевський / Любомир Винар // Український історик. – 1968. – Вип. 1-4(17-20). – С. 37-59.
- Коваль Л. Історична довідка про фундаторів та жертводавців Музею історично-воєнних пам'яток НТШ у Львові / Л. Коваль // Наукові записки / Львівський історичний музей. – Вип. VI. – Ч. I. – Львів, 1997. – С. 36-48.
- Крутоус А. До питання формування окремих музейних збірок України та Львова у ХІХ – першій половині ХХ ст. / Алла Крутоус // Наукові записки / Львівський історичний музей. – Вип. 7. – Львів, 1998. – С. 3-13.
- Крутоус А. Львівські музеї і Олександр Чоловський / Алла Крутоус // Наукові записки / Львівський історичний музей. – Вип. 6. – Л., 1997. – С. 3-13.
- Кушнір В. Музей Наукового товариства ім Шевченка у Львові: від заснування до створення першої експозиції / В. Кушнір // Народознавчі Зошити. – 2012. – № 5. – С. 824-832.
- Пастернак Я. Нові археологічні надбутки музею НТШ у Львові за час від 1933-1936 рр. / Ярослав Пастернак // Записки НТШ. – 1938. – Т. 154. – С. 267-268.
- Хроніка Наукового Товариства імені Шевченка у Львові. За час від 1.I.1935 – 25.XII.1937. Ч. 73. – Львів, 1937. – 126 с.
- Центральний державний історичний архів України у Львові. – Ф. 309. – Оп. 1. – Спр. 785. – Ар. 1-2.
- Центральний державний історичний архів України у Львові. – Ф. 309. – Оп. 1. – Спр. 786. – Ар. 1-5.
- Центральний державний історичний архів України у Львові. – Ф. 309. – Оп. 1. – Спр. 787. – Ар. 1-2.

Петрык Н.Р.

Национальный университет «Львовская политехника»

ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ МУЗЕЯ ИСТОРИЧЕСКИ-ВОЕННЫХ ПАМЯТОК НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА ИМЕНИ ШЕВЧЕНКО И ФОРМИРОВАНИЕ ЕГО КОЛЛЕКЦИЙ (ПЕРВАЯ ПОЛОВИНА XX ВЕКА)

Аннотация

Рассмотрено процесс становления Музея исторически-военных памятков Научного Общества имени Шевченко от этапа формирования отдельного отдела в рамках Музея НТШ до создания специализированного музея как отдельной институции. Показана роль Общества «Молодая Громада» в процессе возникновения нового музея. Рассмотрено нормативно-правовую базу, на основе которой должен был функционировать Музей. Прослежены главные этапы и источники накопления военно-исторических памятков и процесс формирования коллекции Музея в течении первой половине XX века. Подробно рассмотрено наиболее характерны группы памятков военно-исторической коллекции.

Ключевые слова: Научное Общество имени Шевченко, Музей исторически-военных памятков НОШ, Общество «Молодая Громада», коллекции, памятники.

Petryk N.R.

National University «Lviv Polytechnic»

THE PROCESS OF ESTABLISHING THE MUSEUM OF HISTORICAL AND MILITARY ATTRACTIONS OF SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY AND FORMING ITS COLLECTIONS (THE FIRST HALF OF XX CENTURY)

Summary

The text deals with the process of establishing the Museum of historical and military attractions of Shevchenko Scientific Society from the forming a separate department as a structural part of the Museum of Shevchenko Scientific Society to formation a specialized museum as a separate institution. The role of the company «Young community» in the process of appearance of a new museum was investigated in the article. The regulatory base of the Museum of historical and military attractions was considered too. The text discusses a problem and sources of formation a collection of military and historical attractions of Museum during the first part of XX century, and the historical fate of these attractions. The most typical groups of attractions of military and historical collection was considered in detail in this article.

Keywords: Shevchenko Scientific Society, Museum of historical and military attractions of SSS, the company «Young community», collection, attractions.